

(א) לעיל סו: גיטין נה. [פדיות פ"ח מ"ט:] (ב) כ"ח מנ: ע"ש, (ג) ע"י חס"י ע"י. (ד) ד"ה ר"ח, (ה) לקמן פ"ו כ"ח ק"י: (ו) [וסה: ל: לא], (ז) לקמן ק"י: וי"ג, (ח) ג"ר רש"י בהמה, (ט) חמ"ט נה: (י) שם וי"ב קטט: (י"א) רש"י מומח (ז), (י"ב) ש"י למתני דף ג' א: (י"ג) ע"י ע"ש.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ר הגזול רחל וגזול וילדה כ"ל וימית פרה ממק: (ב) שם משום דקסבר שניו ממקומו עומד. בע"ז מו ע"א משמע דילת לא מקרי שניו כלל. (והשאר מקרי: (ג) רש"י ד"ה משלם אותה ואל גזומה ואת וילדותה כל כ"י כ"ל: (ד) תורה משלם כ"י וכל שבת. וכ"י האשכנזי וע"ש שפירקין:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה משלם כ"י לגזול (רשום קו על מיתת לגזול). כ"י לגזול כ"ל דלא כרש"י: [ב] ד"ה מחן כ"י וא"ת כ"י. כ"י אכל להמכרים נחת דרש"ל דוקא לאחר יאוש כ"י וקרקע אין לה יאוש דכ"י ס"ל דשניו אינו קנין דרש"י ומכש"ל ק"י ב' ח"ש מ"ח לנכס כ"י ואולי לשיטתה"ש (ועבדג"א סימן ע"ד ס"ק א'): [ג] ד"ה דלמא כ"י אכל ליכא למימר כ"י. כ"י אכל הדי"ק והמכרים מפרשים ואלה בשבת דממילא וימית דקסם שבת משמע כל השבת וכן לא פריך ל"י משום דלמדיה לא קני אלא לאחר יאוש בשבת דממילא כ"ל:

רבינו הגנאל

ראו איכא פסידא בנזון מוריש שבנזון בבירה שוינה רבנן כגזילה שאינה קיימת, ונטול דמיו מבני תקנת השבים. מחנ"י. גזל פרה מעוברת. רחל טענה וגזזה משלימן אותה ואת גזוזתה ואת גזוזתה דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומ' גזילה חזרת בעיניה, ר' שמע' אומ' רואין אותה כאילו היא שומה אצלו בכסף. פיר', מאיר סבר מחזירי הכל. או שניו קונה וקנסת מאיר דקנים בגזל. מאי נפקא מינה היכא דכחש מכחש, או אמ' שינוי במקומו עומד אפילו כחש גזילה חזרת בעיניה ואי אמ' קנסת הוא אי שבת חזרת בעיניה, כחש כשעת גזול. ואחזקן למיפשט מגזל בהמה והזקינה בעדים והזקינה משלימן כשעת גזולה ר' מאיר אומ' בעבדים אומ' ר' מאיר ש"ל לפנ"ך דר' מאיר סבר שניו קונה וקנסת הוא דקנים, ודחינן לו. תא שמע לצבוע לו אדום וצבועו שחור, שחור וצבועו אדום ר' מאיר אומ' נותן לו דמי צמרו. ואסיקנא, שמע מינה דסבר ר' מאיר שינוי קונה והכא קנסא קנים, שמע מינה. איכא דאמרי הא לא מביעאי לן, כי קא מיבעיא לן ר' מאיר דקנים לשלם הגזות והולדות מי שגזל במזיד. אבל בשוגג, כיון שגזל בהמה על מנת שהיא שלונו ויביאנו בה ונתצאנו שלישיאל, מאי. ופשוטין לה מיהא גובין מן המחזירין. פיר' ולא מן המשועבדין. פירות, ושבת קרקעות, והמקבל לזון את בן אשתו או בת אשתו, ושטר חוב וגט חוב או כתובת אשה שאין בהן אחריות, פיר' דהניא אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות ולזון האשה והבנות ממשעבדי מפני תקון העולם. פיר', כיון שגזל בהמה על מנת שהיא במאה דינר והשביחה הלווקא ושוה עכשיו ק"ק ובה בעל חוב וטרפה כמות שהיא, הלווקא גובה הקרן אפילו ממשעבדי אבל השבח מבני חורין בלבד, וכן מוונת האשה המקבל עליו לזון את [בן] אשתו או בת אשתו בלא קניין. מאן שמעת ליה דאמ' אחריות לאו טעות סופר היא ר' מאיר, דהנן בפרק שנים אוחזין בטלית מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר כול', שמע מינה האי מתנייתא ר' מאיר היא, וקתאני פירות ושבת קרקעות מן המחזירין. הכי דאמי, כגון שגזל שדה מליאה פירות ומכרה לאחר והשביחה ובה בעל חוב של גזול וטרף לשדה בשביחה ופירותיה ולא שימינן ליה השבח ללווקא אף על פי שאינו נושה בה אלא הקרקע בלבד, קרקעות מן המחזירין.

גזילה קיימת. חייב להחזירה: והא אכנס דגזילה קיימת הוא. ועליו נשנית תקנה שצמי רבי שלא להחזירה: ועל המרש. במסכת גיטין. מריש קורה: **משום פסידא דנירה שויה רבנן דלויסא.** ומיהו דמי צעי לאדקדורי הואיל וגזילה קיימת צריכה: **משלם אוסא ואם**

גזוזתה (ג). כל מה שנטל ממנה ומה שהשביחה: **גזילה חזרת בעיניה.** כמות שהיא עכשיו ריקנית יחזירנה והדר משלם דמי גזיות ועודר כמו שהיה בשעת הגזילה ולא שבת הגזיה שהשביחה אלאו ולא שבת הולד דלא קנים רבי יהודה אכל דמיים ששעת הגזילה משלם דליכא למאן דאמר כל הגולנים צריך משעת הגזילה ישלמו: **רואים אוסא כאילו היא שומא אכלו כנסא.** משעת הגזילה ומשלם דמיים כשעת הגזילה. [לקמן ע"ש] מפרש צמאי פליגי ר' יהודה ור"ש: **קנסא קנים.** שלא יהא חוטא נשכר בגזילה ליטול את השבח: **ונפקא מינה.** להיכא דלא השביחה אלא כחשה אי אחרת טעמא משום דשינוי במקומו עומד כחשה נמי הדר כדליתא השתא ואי טעמא משום קנס' הוא ושינוי קני משלם כדמעיקר' (י' היכא) דליכא קנסא ה"ר איכא שינוי ומשלם לגרירותא (והיינו כחשה: **נעצדים אומר לו הרי שלך לפניך.** דעצדא כמקרקעי דמי וקרקע הדרא צעיה ואינה גזולת לקנות לגזול צעניו ולהיות נרשותו: **דמי אמרו.** כדמעיקרא ולש"ס דמהשתא שוי טפי לנצרים זמר אדום: **והכא קנסא קא קנים.** צמתני וצבצע דלאו גזלן הוא ולאו חוטא הוא לא קנים דהא שוגג הוא: **מדאפיך רב לקמן בפרקין (דף י"ז):** בשוגג כגון לוקח שלקח מגזול והשביחה ולא ידע שהיא גזולה: **מן המחזירין.** מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועבדים:

פירות ושבת פירות. תנן במסכת גיטין (דף מח:) אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם הפסד לקוחות. אכילת פירות ושבת קרקעו' מפרש להו צעניו אוחזין (כ"ח ד' י'): **גט חוב.** שטר חוב: **שאלין זו אחריות.** שלא שיעבד לו לזה בשעת הלואה את נכסיו ולא כתב לו כל נכסי

שטר: **רבי מאיר.** בשנים אוחזין (שם דף י'): **מלא שטרי חוב אין צהן אחריות נכסים יחזיר לפי שאלין צ"ד נפרעין מהן:** **כשהוא גובה.** הלווקא חוזר על הגזלן שגנזול צא ונטול שדהו כמות שהוא והלווקא חוזר על הגזלן שמכרה לו צאחיות: גובה

דפליגי אס יש לו שבת אס לאו היינו ע"כ בשבת היתר על היציאה דליאה למה לא יכול מן הגזול מי גרע מיוחד בשדה חצירו כדא בנדרות ועוד **דעדיפא מיניה משנינן צ"ב** מי שמת (כ"ד דף קט:) **מאי שבת חצי שבת ומיהו המקשה ודאי ס"ד** דטריף כל השבח אף שכנגד היציאה ולפי סברתו **הא דתניא צ"ב** ד"מ (דף טו.) **אס השבח יותר על היציאה** נוטל השבח מצעל הקרקע והיציאה מצ"ח ואוקומינן בגזול וגזול לא אחיא כר' מאיר דלר"מ אפי' יציאה מגזול לית ליה משום דקנים א"י יש לחלק דהתם איירי צלא ידע שהיא גזולה דששוגג כי האי לא קנים:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צה.

כאן בגזילה קיימת. תימה רועים מאי גולה קיימת איכא וי"ל דאיירי צרועה בהמה של אחרים וגנב מהן גזיה וחלצו ולאו משום דחשוד להרעות צשדות של אחרים דכיון שאין הבהמה שלו אין אדם חוטא ולא לו כדלמר בפרק קמא דצבצא מליעא (דף ה:): **י' משלם דמי פרה העומדת ל"י** (י). וכל שבת שמשעת גולה עד שתלד [א] לגזלן: **חמשה גובין מן המחזיריים.** אע"ג דתנא מנינא תנא

ושירי הנך דתנן צהניקין (גיטין דף מח: ושם י:) אין מוציאין למזון האשה והצנות מנכסים משועבדים מפני מיקון העולם והתם נמי שירי המקבל עליו לזון בן אשתו וצת אשתו וגט חוב שאין צו אחריות ומהכא קשה לשמואל דלמר צ"ק דכ"מ (דף יא.) אומר היה ר"מ שטר חוב שאין צו אחריות נכסים אין גובה לא מנכסים משועבדים ולא מצני חורין והכא משמע דגבי מצני חורין ומיהו צלאו הכי איתומצ שמואל התם מצרייתא אחריתי ויש לדחות דשמואל הוה מפרש שאין צו אחריות היינו שמופרש שלא קבל עליו אחריות והא דמוקי לה הכא כר"מ משום דלכאורה כוונתה אחיא:

מאן שמעת ליה דאמר אחריות דא' טעות סופר ב'. וא"ת [ב] צלאו האי טעמא ה"מ למפרך מאן שמעת ליה דקנים ר"מ וש"מ דששוגג קנים וא' לא הוה צריך לאחזוי צרייתא אלא ממני' דהניקין (גיטין דף מח: ושם י:) דלין מוציאין לאכילת פירות וי"ל דמכח זה לא ה"מ לאוכוחי דליתא כר"מ דהא רבי יהודה נמי מלינן למימר דקנים לרצ וציד דלמר דלרבי יהודה שבת שעל גבי הגזילה הו' דגזול אע"ג דנשתנית ע"י כגון נטענה או נתעברה אכל גזול והאי שבת שהשביח הלווקא היינו נמי שבת שגזל גבי הגזילה ויקנס צו ר' יהודה כמו צהי"א דלקמן (ע"ב) לרצ וציד ואע"ג דכי נוקי לה נמי כרבי יהודה אחתי מצי לאוכוחי דהשתא ר' יהודה דלא קנים ליה כולי האי קנים בשבת זה ע"ג קרקע ר"מ דקנים טפי לא כ"ש מכל מקום טפי ניחא ליה לאוכוחי מר' מאיר גופיה ר"י:

דלאתא בע"א ארעא ושק"א ארעא ושבתא ש"מ בשוגג נמי קנים. ה"מ לשניי דשבת היתר על היציאה מיירי דההוא לא הוה קנס דכיון דקרקע אין גזולת צרשותיה דמריה אשכחיה ולא דמי למטלטלי ואפילו לשמואל דלמר צ"ב"ן דכ"מ (דף י: ושם י:) דלוקח מגזולן לית ליה שבתא איכא לאוקמי כגון שקנו מידו כדלמר התם אלא דצללו הכי משני פסיר [א] אכל ליכא למימר דסתם שבת משמע הכל צין כנגד היציאה צין מה שיתר על היציאה דהא התם גבי פלוגתא דרצ ושמואל צמוכר שדה לצבירו ונתאלת שאינה שלו שטר חוב מיוחד בשדה חצירו כדא בנדרות ועוד **דעדיפא מיניה משנינן צ"ב** מי שמת (כ"ד דף קט:) **מאי שבת חצי שבת ומיהו המקשה ודאי ס"ד** דטריף כל השבח אף שכנגד היציאה ולפי סברתו **הא דתניא צ"ב** ד"מ (דף טו.) **אס השבח יותר על היציאה** נוטל השבח מצעל הקרקע והיציאה מצ"ח ואוקומינן בגזול וגזול לא אחיא כר' מאיר דלר"מ אפי' יציאה מגזול לית ליה משום דקנים א"י יש לחלק דהתם איירי צלא ידע שהיא גזולה דששוגג כי האי לא קנים: דלימא

להסיר (כתובות נא). והמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו. אף הוא אין גובה מן המשועבדים, לפי שאין קונוין ואין מוכים, והא דתנן כהנשא (כתובות קא:) והיא מונית מנכסים משועבדין מפני שהיא כעלת חוב, מוקמינן לה התם בשקנו לה מידו, דסתם קנין לכמינה עומד (שם נא).

עין משפט נר מצוה

יז א' מ"י פ"ט מה' גזילה ה' ז' ופכ"א מהלכות גזילה הלכה א' סנה עיין עב טו"ש"ע ח"מ ס' שבע סעי' א':

יח ב' מ"י וסנה שם טור ש"ע ח"מ שבע סעי' א' וס' קטו סעי' א':

יט ג' מ"י פכ"ג מה' גזילה הלכ' יח סנה עיין מח טו"ש"ע ח"מ ס' קד סעי' ד':

כ ד' מ"י פ"ט מהלכות גזילה ואכילה הלכה ו' סנה עיין עב טו"ש"ע ח"מ ס' שבע סעיף א':

מוסף רש"י

על המרש. קורה, ותקנות קהשיב ואילו במסכת גיטין (לע"י יט.) בבבירה. בית גדול (גיטין נה.) מפני תקנת השבים. ששם אחת מקום לקרקע צרמו ולהחזיר מריש עמלו וימנע מלעשות פסונה (שם). בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. דקרקע דמי וצבועיה דמריה קיימי (דקטן צו:) דקיימת לן קרקע צריה גזולת וכל מקום דלמא צבועיה עומדת ועבד כמקרקעי דמי ואינו גזול להיות נקנה לגזול בשלם דמי. הילכך כי אוקין צבועיה דמריה אוקין (כ"ח ס'). וקרקע צריה גזולת. כלומר צריה קטויה לגזול בשום יאוש, דלעולם כחוק צבועיה היא, דמקנא חזקת לן בהגזול (ב"מ נה.) דמי זכר דמי (סוכה ל.). נותן לו דמי צמרו. קני בשניו לר"מ ולא יסי' ליה אלא דמי זכרו (דקטן ק) דמריש אצמר לכן נמכר בשוק. דקניה גזול בשלם בשעת הגזילה (ב"מ נה.) דמי זכר דמי כמו שממר לו, דקניה בשניו ונתחייב ממות (שם קי) טעון לו כצע זה דמי זכר לכן כעמולה אס יצאה דקנייה ליה לר"מ כל המשנה מדעת בעליו נקלה גזל ונטול המנ' לעמלו א"כ"ס שהוא מעולה עכשיו דמיים (ע"י א) אכל לא דמי שבת, או יקנו שבת משלם ויקח האמר (דקטן ק). גובין מן המחזירין. מנכסים בני חורין לבד, אס יש נכסים בני חורין אכל הדידי נגצין, ואס לאו אין נגצין המחזירין (כתובות נא). פירות ושבת פירות. דתנן גמס' גיטין (מח:) אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות מנכסים משועבדים מפני מיקון העולם. וצנינים אוחזין בטלית (ד' מפרש ששביח הלווקא מכל וצניר ועם פירות שבה, שגנזול חזרה על המוכר שמכרה לו באחריות גובה קנס מנכסים משועבדין ושבת מנכסים בני חורין ולא מן המשועבדין, מפני מיקון העולם, לפי שאין קונוין ואין הלווקא ידע בהמה